

Naturvärdesinventering inför detaljplan Rossö Backen (Rossö 1:43 m.fl.), Strömstads kommun

**På uppdrag av Strömstads kommun
Oktober 2020**

Uppdragsgivare
Strömstads kommun

Uppdragsgivarens kontaktperson
Ellen Andersson Tel. 0526-195 89

Uppdragstagare
OM's Naturtjänst
Högelidsvägen 7, 473 34 Henån
o.mol@spray.se

Naturvärdesinventering och rapport
Olle Molander Tel. 070 20 18 493. o.mol@spray.se
Tore Mattsson Tel. 073 08 90 038. toremattsson1@gmail.com

Kvalitetsgranskning
Olle Molander

Kartmaterial
Ortofoton från Lantmäteriet tillhandahållet av Strömstads kommun (licensinnehavare)
Topografisk karta från Lantmäteriets öppna data

Omslagsbild
Naturvårdsintressant skogsbryn i mitten av inventeringsområdet

Foton i rapporten
Samtliga foton utom det på hasselsnok på sid. 25 är från inventeringsområdet och har tagits av Olle Molander i samband med inventeringen.

Innehåll

Uppdraget	4
Sammanfattning	4
Metodik	5
Förstudie	6
Översigtskarta	8
Inventeringsområdet	9
Allmän beskrivning	10
Naturvärdesobjekt	12
NO 01	13
NO 02	14
NO 03	15
NO 04	16
NO 05	17
NO 06	18
NO 07	19
Generellt biotopskydd	20
Värdeelement	20
Värdeelement- tabell	21
Förekomst av naturvårdsarter	23
Naturvårdsarter - karta	24
Fördjupad inventering: Habitatkartering av hasselsnok	25
A. Övervintringsplatser	25
B. Gynnsamma habitat	28
Källor (som ej redovisats under "Förstudie")	30
Matris för naturvärdesbedömning	31
Beslutsstöd vid naturvärdesbedömning	32

Uppdraget

Inför detaljplanearbete för bostadsområde vid Rossö Backen har Strömstads kommun beställt en naturvärdesinventering enligt Svensk Standard SS 199000:2014 *Naturvärdesbedömning avseende biologisk mångfald (NVI)*.

NVI:n ska utföras på fältnivå med detaljeringsgraden ”**Detalj**” och med tilläggen ”**Naturvärdesklass 4**”, ”**Generellt biotopskydd**”, ”**Värdeelement**”, samt ”**Fördjupad artinventering**” Den senare avser habitatkartering för hasselsnok.

Fältinventering har utförts 2020-09-21.

Inventeringen har gjorts av biologerna Tore Mattsson och Olle Molander, OM´s Naturtjänst. Olle Molander har även fungerat som uppdragsledare.

Sammanfattning

På uppdrag av Strömstads kommun har en naturvärdesinventering enligt Svensk Standard gjorts i ett avgränsat område vid Rossö Backen.

En förstudie har gjorts av inventeringsområdet inklusive 100 m breda korridorer runt dessa.

Fältinventering av området gjordes 2020-09-21.

Inom området har sju naturvärdesobjekt identifierats.

- ett av dessa har bedömts tillhöra naturvärdesklass 2 - högt naturvärde
- tre har bedömts tillhöra naturvärdesklass 3 - påtagligt naturvärde
- tre har bedömts tillhöra naturvärdesklass 4 - visst naturvärde

Övriga delar av inventeringsområdet har bedömts ha lågt naturvärde och redovisas inte i denna rapport.

Inga objekt som omfattas av generellt biotopskydd har identifierats.

Under rubriken ”Värdeelement” redovisas påträffade element som bedömts viktiga för områdenas naturvärden.

Fynd av påträffade naturvårdsarter från områdena redovisas under rubriken ”Förekomst av naturvårdsarter”.

Under rubriken ”Habitatkartering av hasselsnok” redovisas dels de områden/objekt som vi bedömt som lämpliga övervintringsplatser för arten och dels de områden som förefaller utgöra lämpliga livsmiljöer för arten under aktivitetsperioden.

Till rapporten bifogas shapefiler för naturvärdesobjekt, värdeelement, naturvårdsarter och områden som identifierats som lämpliga habitat för hasselsnok.

Metodik

Vi har använt oss av inventeringsmetodik enligt Svensk Standard SS 199000:2014 *Naturvärdesbedömning avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning* och Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014 *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000*.

Inventeringen har utförts enligt de preciseringar som redovisats under ”Uppdraget”.

Vi har använt en matris för naturvärdesbedömning enligt SS 199000:2014, som redovisas på sid. 31.

För vägkantsmiljöer har vi använt ”Beslutsstöd vid Naturvärdesbedömning” och ”Intressanta kärlväxter vid vägkantsinventering” (Bilaga 2 och 3 till TRV 2012:149), som redovisas på sid. 32.

Koordinatsystem: SWEREF 99 12 00. Som GIS-program har QGIS 3.4.13 använts.

Inför fältinventeringen har en förstudie gjorts av inventeringsområdena inklusive 100 m breda korridorer runt dessa, då tillgängliga källor konsulterats angående tidigare art- och naturvårdsuppgifter från området.

För naturvårdsarter anges inom parentes efter artnamnet följande förkortningar:

- Hotade arter enl. rödlista 2020: (CR), (EN) eller (VU)
- Övriga rödlistade arter enl. rödlista 2020: (NT)
- Arter eller miljöer som omfattas eller omfattats av ett åtgärdsprogram: (ÅGP)
- Skyddade arter enligt Artskyddsförordningen: (§)
- Art- och habitatdirektivet, bilaga 2: (HD2)
- Art- och habitatdirektivet, bilaga 4: (HD4)
- Art- och habitatdirektivet, bilaga 5: (HD5)
- EU:s fågeldirektiv, bilaga 1: (FD)
- Prioriterade arter i Skogsvårdslagen (P)
- Signalarter enl. Artdatabankens Artfakta: (S)
- Typiska arter i aktuell biotop: (T)

Vid naturvärdesbedömningarna har vi inte tagit hänsyn till förekomster av ask (EN) och skogsalm (CR). Normalt ska man vid naturvärdesbedömning inte ta hänsyn till dessa arter, som rödlistats av ”naturliga” orsaker.

Fältinventeringen gjordes i slutet av september och har därför, vad gäller artinventering, varit inriktad på kärlväxter, mossor och lavar. Fåglar hävdar inte häckningsrevir vid denna tid, aktivitetsperioden för reptiler och insekter är över och dessutom var förekomsten av svampar mycket dålig p.g.a. långvarig torka. Därför har klassningen av naturvärdesobjekt till stor del fått baseras på biotopkvaliteter. Troligen hade antalet objekt blivit fler och vissa naturvärdesklassningar högre om inventeringen gjorts vid en tidpunkt då de nämnda organismgrupperna hade kunnat inventeras.

Fynd av naturvårdsarter, som gjorts vid naturvärdesinventeringen, är inlagda/kommer att läggas in i Artportalen.

Förstudie

Källor:

Följande källor har konsulterats angående tidigare art- och naturvårdsuppgifter från inventeringsområdena och en 100 m bred korridor runt detta:

- Artportalen – uttag 2020-09-18; sökning 1980–2020
- Föreningen Bohusläns Floras databas
- Lantmäteriets kartverktyg ”Kartsök och ortnamn”
- Länsvisa geodata
- Naturvårdsplan för Strömstads kommun
- Naturvårdsverkets kartverktyg “Skyddad natur”
- SGU jordartskarta
- Skogsdataportalen
- Strömstad kommun: Kartor från habitatnätverksanalys för hasselsnok
- TUVÅ
- Mail-korrespondens med ornitologerna Martin och John F. Kvarnbäck angående förekomst av häckande fåglar inom inventeringsområdet. Dessa ornitologer har god kunskap om fågelfaunan på Rossö.

Resultat:

Artportalen:

Det finns inte registrerade några observationer på Artportalen från Rossö av hasselsnok.

Inga observationer av någon organismgrupp med koordinatangivelser inom inventeringsområdet finns. Däremot finns en stor mängd observationer av naturvårdsarter bland fåglar inlagda från lokaler belägna strax utanför området och med noggrannhetsangivelser som sträcker sig in i området.

Följande för inventeringsområdet relevanta noteringar finns. När det gäller fåglar är endast noteringar med häckningskriterier medtagna (endast senaste observationen på en lokal av en art är medtagen):

Kate-gori	Artnamn	Antal	Aktivitet	Lokalnamn	Ost-koord.	Nord.-koord.	Noggr. m	Datum	Kommentar	Rapportör
NT	Silversmygare	1	födösökande	Södra Rossövägen 37	279945	6528285	260	2019-08-07		Olle Kvarnbäck
T	Slättergräsfjäril	5	födösökande	Södra Rossövägen 37	279945	6528285	260	2019-08-07		Olle Kvarnbäck
NT	Buskskvätta	1	spel/sång	Nabben	279971	6528320	100	2019-06-14		John F. Kvarnbäck
FD, P	Nattskärria	1	spel/sång	Nabben	279971	6528320	100	2019-06-14		John F. Kvarnbäck

Kate- gori	Artnamn	Antal	Aktivitet	Lokalnamn	Ost- koord.	Nord- koord.	Noggr. m	Datum	Kommentar	Rapportör
NT	Grönsångare	1	spel/sång	Nabben	279971	6528320	100	2019-06-14		John F. Kvarnbäck
EN	Tornseglare	1	bo, ägg/ungar	Nabben, Kilen	279975	6528335	108	2012-07-30		John F. Kvarnbäck
FD, P	Törnskata	1	obs i häcktid, lämplig biotop	Nabben, Kilen	279975	6528335	108	2013-07-04		John F. Kvarnbäck
NT, P	Mindre hackspett	1	spel/sång	Nabben, Kilen	279975	6528335	108	2018-05-07		John F. Kvarnbäck
NT, P	Spillkråka	1	spel/sång	Nabben, Kilen	279975	6528335	108	2018-05-06		John F. Kvarnbäck
P	Göktyta	1	spel/sång	Nabben, Kilen	279975	6528335	108	2018-05-09		John F. Kvarnbäck
NT	Rosenfink	1 hane	spel/sång	Nabben, Kilen	279975	6528335	108	2018-05-26		John F. Kvarnbäck
NT	Hornuggla	1	spel/sång	Nabben, Kilen	279975	6528335	108	2018-05-30		John F. Kvarnbäck
NT	Ärtsångare	1	permanent revir	Nabben, Kilen	279975	6528335	108	2018-06-01		John F. Kvarnbäck
FD, P	Nattskärria	1	spel/sång	Nabben, Kilen	279975	6528335	108	2018-07-05		John F. Kvarnbäck
NT	Buskskvätta	1	spel/sång	Nabben, Kilen	279975	6528335	108	2019-06-22		Edwin Sahlin
NT	Stallört			Rossö	279957	6528343	50	2013-07-15	Gräsmark intill tomt	Jens Johannesson
EN	Tornseglare	1	bo, hörda ungar	Södra Rossö	279843	6528522	260	2009-08-03		John F. Kvarnbäck
VU	Höksångare	1 pulli	pulli/nyligen flygga ungar	Södra Rossö	279843	6528522	260	1999-07-04		Peter Strandvik

Ovanstående koordinater är i motsats till övriga i rapporten i referenssystemet SWEREF 99 TM.

Kartsök och ortnamn:

- På ortofoto från 1960 kan ses att de delar av inventeringsområdet som inte täcks av hållmark då var åkermark. Endast enstaka hus finns i området.
- På ortofoto från 1975 kan ses att åkermarken börjar växa igen och att området är bebyggt i stort sett i samma omfattning som idag.

Länsvisa geodata:

Inget strandskydd råder i inventeringsområdet.

Skyddad natur:

- Området ingår i Norra Bohusläns kust - inre kustzonen, som är av riksintresse för friluftsliv (Ärendenummer NV-04528-15).
- Området ingår också i Strömstads kust och innerskärgård, som är av riksintresse för naturvård (Riks-ID 14011).
- Förbud mot markavvattning gäller i området.

SGU Jord- och bergarter:

- Berggrunden i området består av bohusgranit.
- De lösa jordlagren i området består av morän. Den östra delen, närmast Södra Rossövägen består dock av postglacial sand.

Skogsdataportalen

Den del av inventeringsområdet, som tillhör fastigheten Rossö 1:43 är avverkningsanmält 2019-02-25.

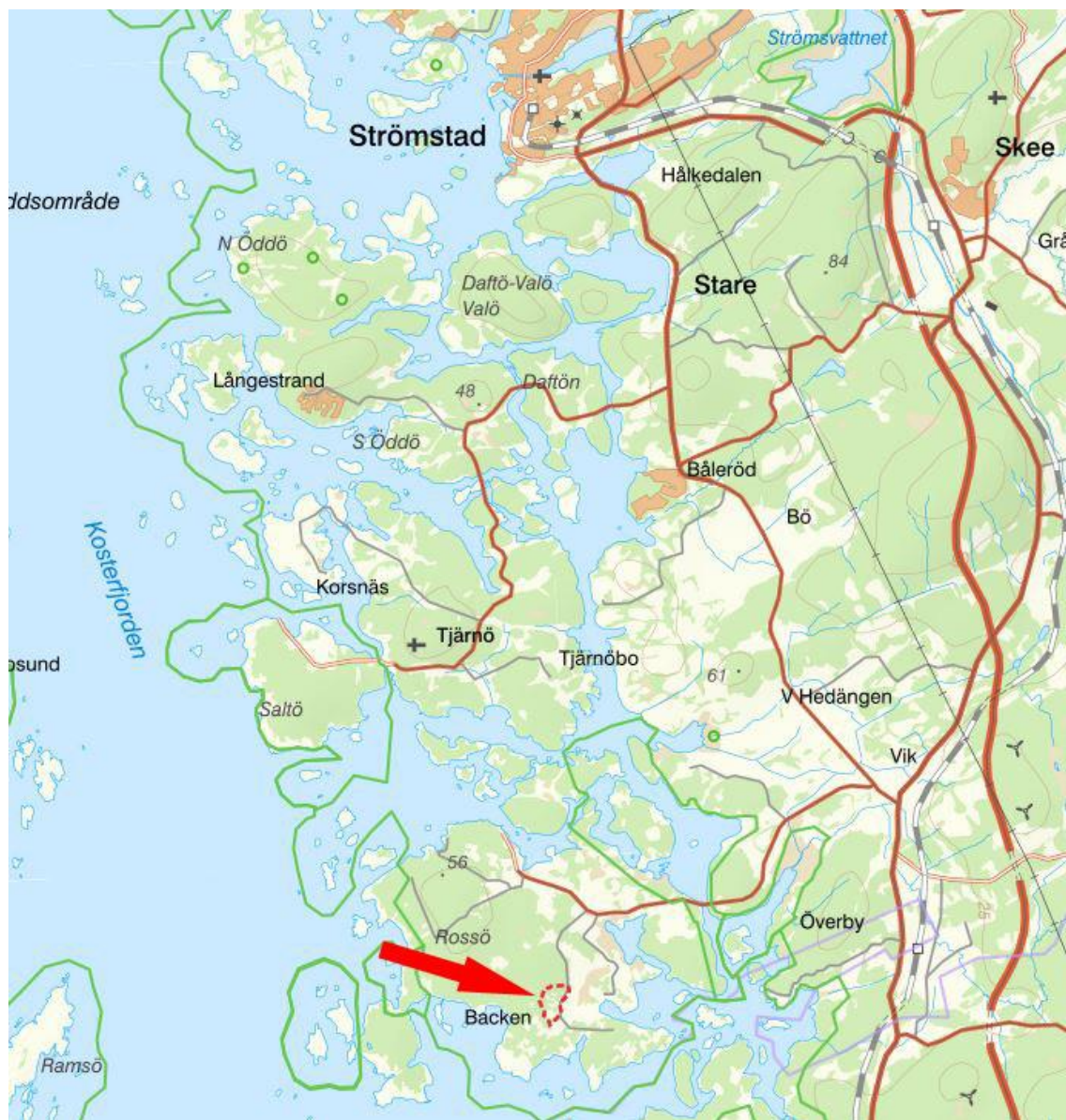
Kartor från habitatnätverksanalys för hasselsnok

Delar av inventeringsområdet är utpekade som lämpliga hasselsnokshabitat eller lämpliga övervintringsplatser för hasselsnok.

Martin och John F. Kvarnbäck: Törnskata brukar häcka i NO 02. Nattskärna spelar årligen i NO 07. Inventeringsområdet ingår i revir för större hackspett, mindre hackspett (NT, P), gröngöling (P) och spillkråka (NT, P). Dock osäkert om de häckar inom området.

I övriga källor hittades inga art- eller naturvårdsuppgifter från inventeringsområdet.

Översiktskarta

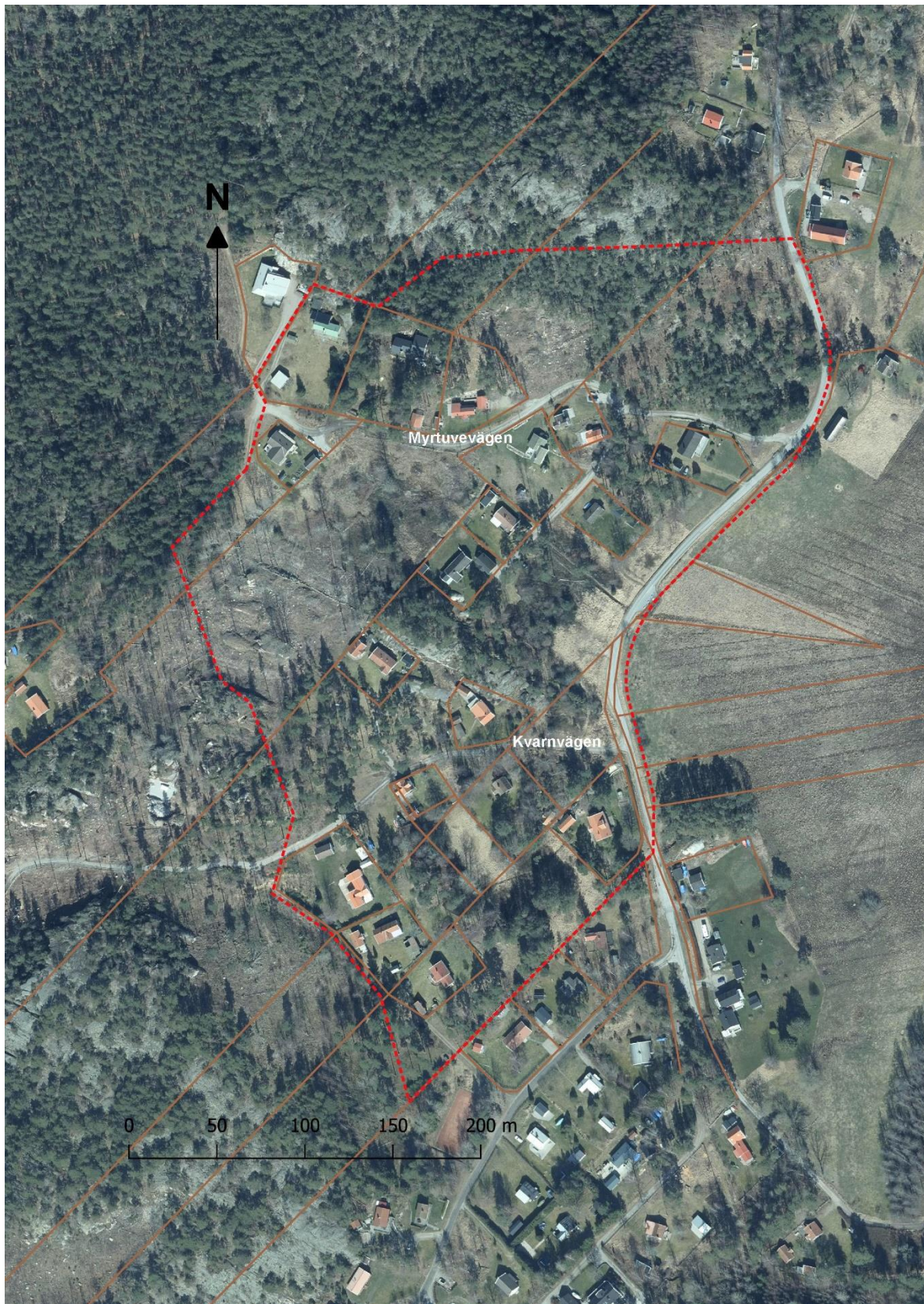

Den röda pilen markerar inventeringsområdet på Rossö.

Inventeringsområdet

Bebyggda tomter ingår inte i inventeringsområdet.

Allmän beskrivning

A Söder om Kvarnvägen

Området är till största delen täckt av tomtmark.

Söder om de västra tomterna är området glest bevuxet med högstammiga tallar och enstaka björk och lönn. Buskvegetationen är till största delen bortröjd, men här finns enstaka buskar av rosor och oxbär. I det torra partiet i väster växer i fältskiktet huvudsakligen kråkbär, ljung, blåbär och lingon medan den fuktigare marken åt öster domineras av triviala gräs och skavfräken. Detta parti tycks slås årligen.

Öster om dessa tomter växer kring den sydgående infartsvägen från Kvarnvägen högstammiga tallar och gräset är slaget. Öster om vägen består trädskiktet förutom tall även av björk, sälg, asp och gran. Buskskiktet är tätt av uppväxande sly. Här finns ett utbrett blåsippbestånd.

Tillsammans med blåsipporna växer även bl.a. vispstarr, kransmossa och skogslind, som alla gynnas av kalk i marken. Intill tomterna åt öster ligger en slagen äng. Söder om denna är området starkt igenvuxet med uppväxande asp, sälg och björk och buskar av snöbär och olvon. Fältskiktet domineras av högvuxet älggräs och skavfräken och med inslag av kanadensiskt gullris. Partiet mellan de östra tomterna och Kvarnvägen domineras av slyvegetation av björk under enstaka stora tallar och björkar.

Område A, södra delen.

B Mellan Kvarnvägen och Myrtuvevägen

Västra delen av detta område utgörs av hyggen.

I söder ligger ett äldre hygge tätt bevuxet med uppväxande björksly och en del gran och med kvarstående högre tallar.

Mittdelen består av ett nyupptaget hygge på rätt kuperad mark, medan ett äldre hygge täcker den norra plana delen. Denna har utvecklats till en igenväxande högörsäng dominerad av älggräs och skavfräken och med utbredda snår av skageracks- och sötbjörnbär.

I nordväst, väster om hygget når inventeringsområdet in i en urgallrad skog av gran, asp och björk.

Område B, högörsäng dominerad av älggräs.

Öster om det södra hygget, intill infartsvägen till en tomt växer högstammiga tallar på torr, sandig mark. Buskvegetationen är bortröjd.

Öster om denna infartsväg, kring de södra tomterna i området, ligger ett par bergknallar bevuxna med ljung, renlavar och senvuxna tallar.

Den obebyggda delen längst i öster i detta område utgörs av en igenväxande gammal ängs/åkermark, som i väster är täckt av ett mycket tätt buskage av huvudsakligen slån och olvon. Ett dike går österut genom ängen ut mot Södra Rossövägen.

I områdets nordöstra del växer mellan tomterna högstammiga träd av tall och björk.

Undervegetationen är här röjd och slagen.

C Norr om Myrtuvevägen

Området ligger i en sydsluttning.

Längst i väster, norr om de bebyggda tomterna, växer högstammiga träd av gran, tall och asp.

Norr och öster därom utbreder sig en hällmark, glest bevuxen med senvuxna tallar. Här har tidigare brutits sten, och flera högar med kvarlämnad skrotsten ligger kvar.

Söder om stenbrottsområdet, ner till Myrtuvevägen ligger ett nyupptaget hygge.

På en plåtå i sluttningen, öster om stenbrottsområdet, finns ett äldre hygge bevuxet med björksly under kvarlämnade höga tallar.

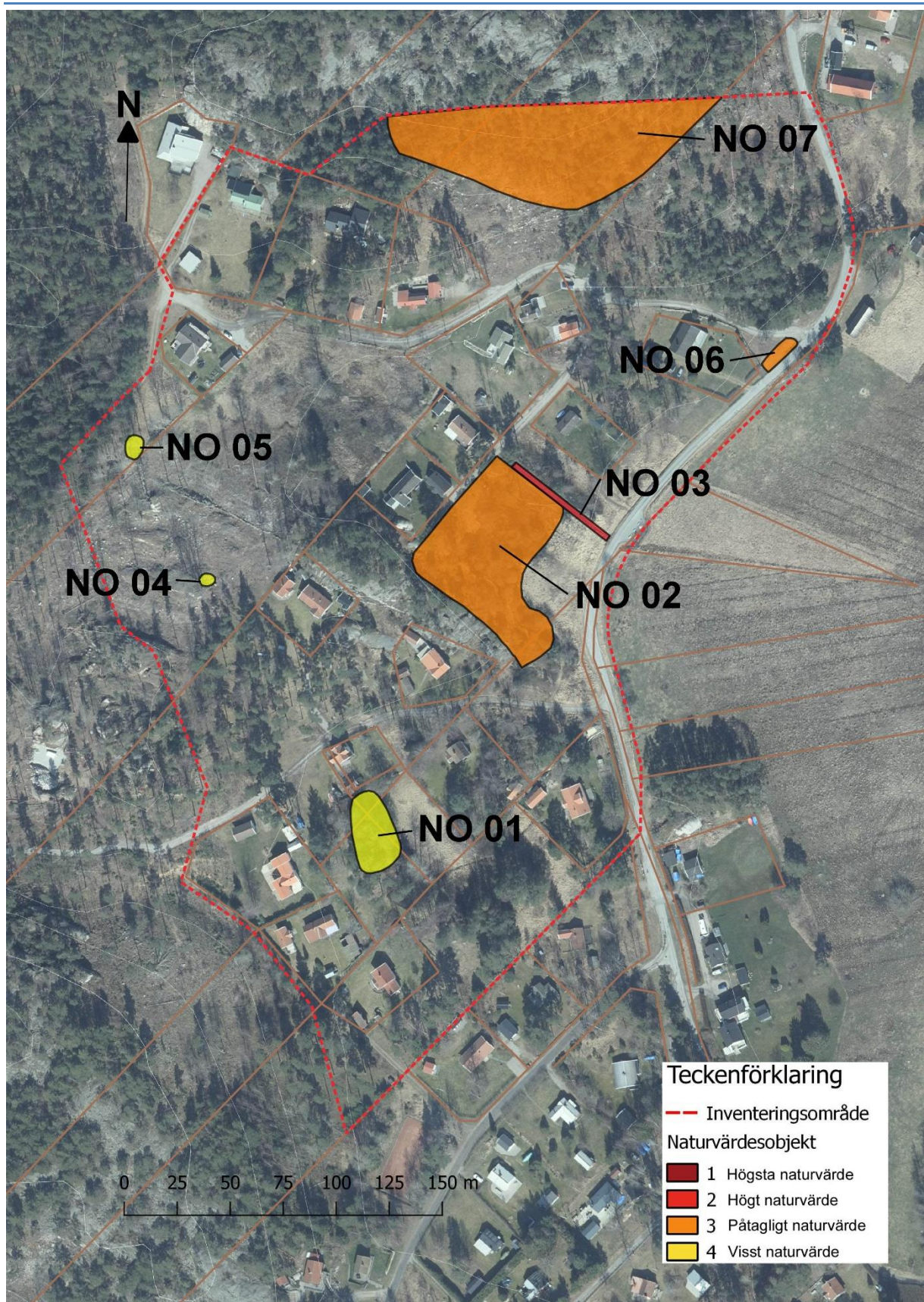
I områdets sydöstra del växer en sluttande hällmarkstallskog och med mycket en som undervegetation.

Område C, stenbrott och hällmarkstallskog.

Naturvärdesobjekt

Naturvärdesobjekt NO 01-NO 07 som beskrivs på följande sidor.

NO 01 Blandskog S om Kvarnvägen

Karta sid. 12

Inventeringsdatum: 2020-09-21

Mittkoordinater: 6524694/102788

Naturtyp: Skog och träd

Biotop: Blandskog

Skydd:

- Riksintresse för Friluftslivet
- Riksintresse för Naturvården

Beskrivning: I detta område domineras trädskiktet av högstammiga tallar. Även björk, sälg, asp, gran och en skogslind ingår. Buskskiktet består av lövsly. I detta ingår bl.a. flera ca 1,5 m höga lindplantor.

I fält- och bottenskiktet noterades bl.a. **blåsippa** (§), skavfräken, vispstarr och kransmossa. Dessa kalkgynnade arter indikerar att marken innehåller skal.

Naturvärdesklass: 4 (visst naturvärde)

Motivering: Obetydligt artvärde, visst biotopvärde

- 1) Krävande arter indikerar skalinslag i marken

Inom NO 01 finns det en mycket rik förekomst av skavfräken.

NO 02 Tätt buskage nära Södra Rossövägen, N om Kvarnvägen

Karta sid. 12

Inventeringsdatum: 2020-09-21

Mittkoordinater: 6524826/102844

Naturtyp: Igenväxningsmark

Biotop: Buskmark

Skydd:

- Riksintresse för Friluftslivet
- Riksintresse för Naturvården

Beskrivning: I den västra delen av en tidigare ängs/åkermark har en mycket tät och ogenomtränglig buskvegetation etablerats. Denna domineras av slån och olvon, men här ingår även en, rönn, nyponros och vildkaprifol.

Under de täta buskarna är fältskiktet glest, men här växer bl.a. skavfräken

Buskarnas blommor och bär torde vara en viktig födokälla för fåglar och blombesökande insekter.

Området utgör häckningsplats för **törnskata (FD, P)**.

Buskaget erbjuder också lämplig häckningsmiljö för andra fåglar som t.ex. ärtsångare (NT) och rosenfink (NT) – se förstudien.

Naturvärdesklass: 3 (påtagligt naturvärde)

Motivering: Visst artvärde, påtagligt biotopvärde

- 1) Brynmiljö
- 2) Födoresurs för fåglar och blombesökande insekter
- 3) Häckningsplats för törnskata (FD, P)
- 4) Lämplig häckningsmiljö för andra naturvårdsarter bland fåglar

Skogsbrynet och buskmarken som utgör NO 02.

NO 03 Dike nära Södra Rossövägen, mellan Kvarnvägen och Myrtuvevägen

Karta sid. 12

Inventeringsdatum: 2020-09-21

Mittkoordinater: 6524850/102875

Naturtyp: Vattendrag

Biotop: Dike

Skydd:

- Riksintresse för Friluftslivet
- Riksintresse för Naturvården

Beskrivning: Detta, vid inventeringstillfället torrlagda dike, avvattnar området söder om Myrtuvevägen och löper här över en tidigare ängs/åkermark för att mynna i vägdiket på västra sidan av Södra Rossövägen.

Diket tycks ha rensats under de senaste åren, då vegetationen på dikesslänterna är gles och ännu inte helt etablerad.

Vi noterade bl.a. ryl- och knapptåg samt åker- och skavfräken. Några tuvor av **borstsäv (EN)** växte på bar jord mellan den övriga vegetationen. Denna ovanliga och konkurrenssvaga växt har förmodligen haft en fröbank, som aktiverats när det översta jordlagret avlägsnats vid dikesrensningen (se vidare under "Förekomst av naturvårdsarter")

Naturvärdesklass: 2 (högt naturvärde)

Motivering: Högt artvärde, visst biotopvärde

- 1) Förekomst av hotad art – borstsäv (EN)
- 2) Dikesrensning har skapat en lämplig miljö för borstsäv

Till vänster diket som utgör NO 03. Till höger den rödlistade och ovanliga arten borstsäv.

NO 04 Stenröse på hygge

Karta sid. 12

Inventeringsdatum: 2020-09-21

Mittkoordinater: 6524812/102709

Naturtyp: Berg och sten

Biotop: Stenröse

Skydd:

- Riksintresse för Friluftslivet
- Riksintresse för Naturvården

Beskrivning: På ett nyupptaget hygge ligger detta röse bestående av huggen sten. Lämplig överviningsmiljö för reptiler som t.ex. hasselsnok (VU, HD4, §).

Naturvärdesklass: 4 (visst naturvärde)

Motivering: Obetydligt artvärde, visst biotopvärde

- 1) Lämplig övervintringsplats för reptiler

Stenröse med huggen sten som utgör NO 04.

NO 05 Stenröse i skog

Karta sid. 12

Inventeringsdatum: 2020-09-21

Mittkoordinater: 6524874/102674

Naturtyp: Berg och sten

Biotop: Stenröse

Skydd:

- Riksintresse för Friluftslivet
- Riksintresse för Naturvården

Beskrivning: Detta utbredda röse ligger i skogsmark.

Lämplig övervintringsmiljö för reptiler som t.ex. hasselsnok (VU, HD4, §).

Naturvärdesklass: 4 (visst naturvärde)

Motivering: Obetydligt artvärde, visst biotopvärde

- 1) Lämplig övervintringsplats för reptiler

Det delvis vegetationstäckta stenröset NO 05.

NO 06 Vägslänt vid korsningen Södra Rossövägen/Myrtuvevägen

Karta sid. 12

Inventeringsdatum: 2020-09-21

Mittkoordinater: 6524919/102980

Naturtyp: Infrastruktur och bebyggd mark

Biotop: Vägslänt

Skydd:

- Riksintresse för Friluftslivet
- Riksintresse för Naturvården

Beskrivning: En sydostvänd, sandig och torr vägslänt på västsidan av Södra Rossövägen. Rik blomning av ett flertal torrängsväxter. Lämplig miljö för fjärilar som slättergräsfjäril (T) och silversmygare (NT), vilka är noterade strax norr om objektet (se förstudien). Här förekommer även sandblottor lämpliga för grävande insekter. Troligen förekommer här fler indikatorarter och andra naturvårdsarter än som kunde identifieras vid tidpunkten för inventeringen.

Noterade indikatorarter:

Klass 1-arter		Klass 2-arter		
backnejlika	liten blåklocka	bergsyra	harklöver	nyponros
getväppling	äka johannesört	fårsvingel	hartsros	röllika
gulmåra		gråfibbla	käringtand	vårbrodd

Naturvärdesklass: 3
(påtagligt naturvärde)

Motivering:

- 1) Förekomst av fem indikatorarter klass 1
- 2) God förekomst av indikatorarter klass 2
- 3) Förekomst av sandblottor
- 4) Trolig förekomst av naturvårdsarter bland insekter

Vägkantsobjektet NO 06.

NO 07 Hällmark med stenbrott N om Myrtuvevägen

Karta sid. 12

Inventeringsdatum: 2020-09-21

Mittkoordinater: 6525018/102871

Naturtyp: Berg och sten

Biotop: Hällmark med stenrösen

Skydd:

- Riksintresse för Friluftslivet
- Riksintresse för Naturvården

Beskrivning: Området består av en sydvänd hällmarkssluttning glest bevuxen med senvuxna tallar och med en markvegetation dominerad av ljung och renlavar.

Här har tidigare legat ett stenbrott och ett flertal högar med huggen skrotsten av varierande dimensioner finns inom området.

Området är spelplats för **nattskärra (FD, P)**.

Lämplig övervintingsmiljö för reptiler som t.ex. hasselsnok (VU, HD4, §). Även en lämplig livsmiljö för denna art under den aktiva perioden.

Naturvärdesklass: 3
(påtagligt naturvärde)

**Motivering: Visst artvärde,
påtagligt biotopvärde**

- 1) Spelplats för nattskärra (FD, P)
- 2) Lämplig övervintingsplats för reptiler
- 3) Lämplig miljö för hasselsnok

Området med stenbrott och hällmarkstallskog som utgör NO 07.

Generellt biotopskydd

Vi noterade inga objekt som omfattas av det generella biotopskyddet inom området.

Värdeelement

Värdeelementen E 01-E 21 som beskrivs på följande sidor.

Värdeelement- tabell

Objektid	Värdeelement	Kommentar	Mittpunktskoord.		Bild se sid.
			N_koord.	E_koord.	
E 01	stenmur		6524599	102820	sid. 25, HV 1
E 02	skogslind	nektarkälla	6524684	102835	
E 03	grov björk	brösthöjdsomkr. 237 cm	6524693	102837	sid. 22
E 04	högstubbe björk		6524694	102841	sid. 22
E 05	sandig vägslänt	med hål av sandlevande insekter	6524702	102715	sid. 22
E 06	skogslind	nektarkälla	6524714	102796	
E 07	stenmur		6524749	102736	
E 08	stenmur		6524809	102815	
E 09	röse		6524812	102706	sid. 22
E 10	stenmur		6524847	102711	
E 11	högstubbar sälg	en bukett avkapade	6524850	102737	sid. 22
E 12	röse		6524874	102675	sid. 26, HV 4
E 13	stenmur		6524880	102687	
E 14	stenmur	utmed vägen	6524922	102811	sid. 22
E 15	stenmur		6524932	102959	sid. 22
E 16	högstubbe tall		6524951	102931	sid. 22
E 17	torrfuror	3 st.	6524952	102949	
E 18	torrfuror	2 st.	6524965	102954	
E 19	stenmur		6524968	102964	sid. 27, HV 7
E 20	torrfura		6524985	102975	sid. 22
E 21	torrfura		6525032	102951	

E 03, grov björk.

E 04, högstubbe björk.

E 05, sandig vägslänt med hål från sandlevande insekter.

E 09, stenröse.

E 15, stenmur.

E 16, högstubbe tall.

E 14, stenmur.

E 11, högstubbar sälg .

E 20, torrfura.

Förekomst av naturvårdsarter

Hotade arter

Borstsäv *Isolepis setacea*. EN (starkt hotad).

- NO 03: Fyra tuvor kring 6524846/102878

Kommentar: Ett överraskande fynd av denna ovanliga art! Förmodligen den nordligaste aktuella lokalen i landet för borstsäv.

Borstsäven har en sydvästlig utbredning i landet och enligt Artportalen finns moderna fynd (efter 1980) från norra Skåne, Halland och södra Bohuslän. Dessutom finns enstaka fynd från Småland och Västergötland. Den tidigare nordligaste moderna lokalen i Bohuslän är vid Havsten i Uddevalla kommun.

Enligt Virtuella herbariet finns på Naturhistoriska riksmuseet i Stockholm ett belägg av borstsäv samlat 1929 på Rossö i Tjärnö socken utan närmare lokalangivelse.

Ibland hittas borstsäv växande på dikesslänter efter att dikesrensningar utförts. Arten är konkurrenssvag och har uppenbarligen en fröbank som kan aktiveras om grässvålen skalas bort.

Möjligen är så fallet med förekomsten i detta dike på Rossö.

Skyddade arter i Artskyddsförordningen, bilaga 2

Blåsippa *Hepatica nobilis*. Artskyddsförordningen 8§.

- NO 01: Rik förekomst inom detta objekt.

Gullviva *Primula veris*. Artskyddsförordningen 9§.

- Område A: noterad vid 6524594/102767.

Arter upptagna i fågeldirektivet, bilaga 1

Nattskärna *Caprimulgus europaeus*. Även prioriterad art i Skogsvårdslagen.

- NO 07: Spelar årligen inom området.

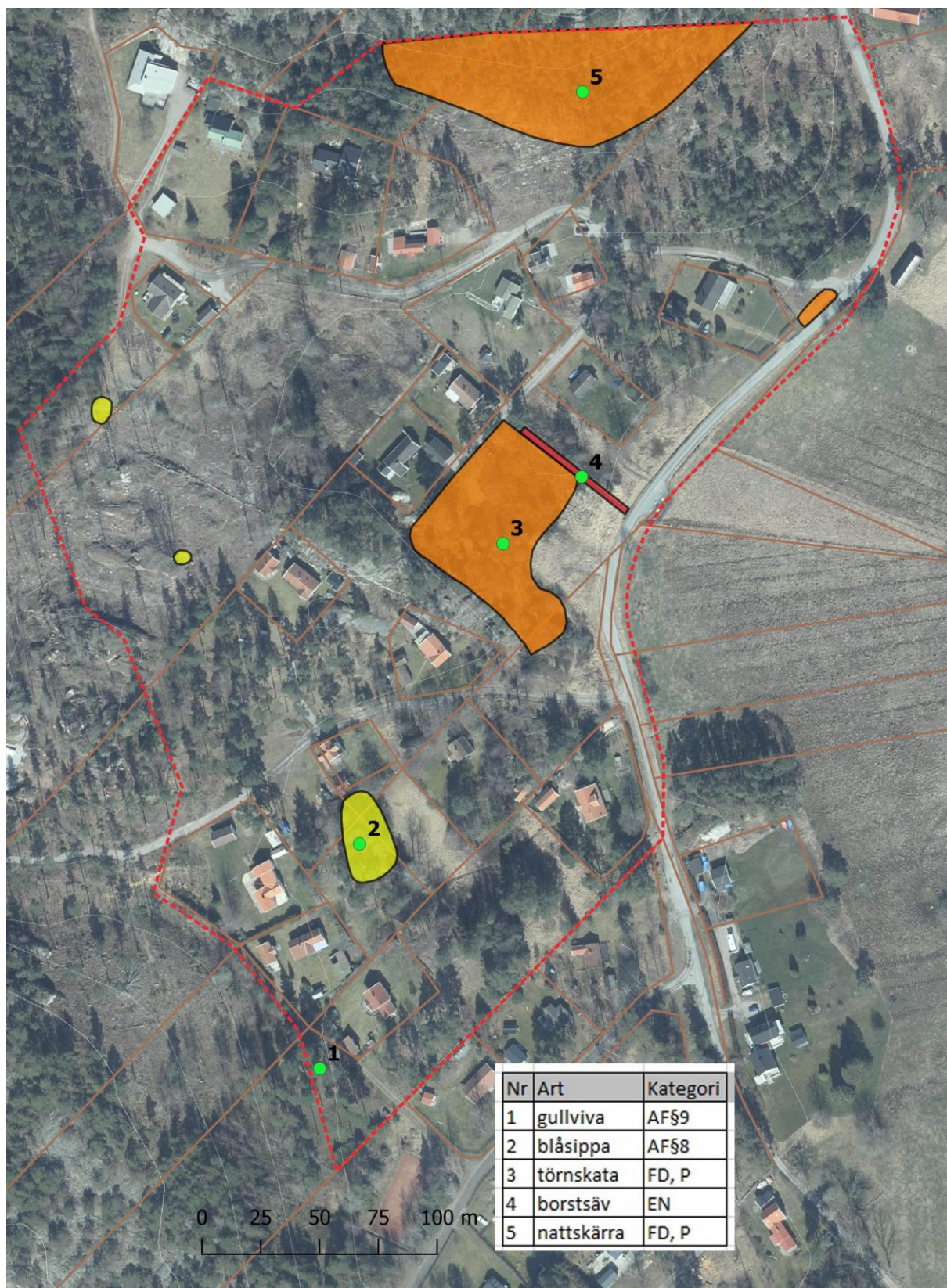
Törnskata *Lanius collurio*. Även prioriterad art i Skogsvårdslagen.

- NO 02: Häckar vissa år i området.

Inga fynd gjordes av arter tillhörande övriga kategorier av naturvårdsarter.

Naturvårdsarter - karta

Gröna punkter markerar de naturvårdsarter som är påträffade i inventeringsområdet, och som redovisats på föregående sida.

Fördjupad inventering: Habitatkartering av hasselnok

Hasselnoken är en värmekrävande art som framför allt påträffas i stenbunden terräng med stort inslag av block och hållmarksytor. Ofta solar sig ormnarna delvis dolda under gles markvegetation, där de på grund av bra kamouflage är svåra att upptäcka. Då marken värmts upp ligger de gärna i bergsspringor eller i kanten av block, där de erbjuds både värme och skydd.

Så här ligger ofta hasselnoken och solar sig i anslutning till bergsspringor. Fotot är från östra Orust i juni 2013.

A. Övervintringsplatser – frostfria hålor, vårlig uppvärmning

Under början av oktober söker sig hasselnokarna till sina övervintringsplatser. Det viktigaste kravet på dessa är att de ligger under tjäldjupet (50–100 cm). Lämpliga platser är stenrösen och husgrunder. Stenmurar kan duga om marken under dem är porös och försedd med håligheter så att ormnarna kan nå erforderligt djup.

Vid uppvaknandet i månadskiftet mars/april är ormnarna beroende av att snabbt få upp sin kroppstemperatur. Solbelysta slänter intill vintertillhålet behövs. Området bör ligga någorlunda vindskyddat och får inte skuggas av tät vegetation eller byggnader.

Inom inventeringsområdet har åtta potentiella övervintringsplatser identifierats.

Potentiell övervintringsplats HV 1

Denna stenmur i södra hörnet av inventeringsområdet kan tänkas erbjuda övervintringsplatser under förutsättning att marken under densamma har håligheter ner till frostfritt djup. Den ligger i anslutning till lämpligt habitat.

Potentiell övervintringsplats HV 2

Foto saknas tyvärr på denna stenmur i anslutning till Kvarnvägen. Den är utsträckt inom för hasselsnokar lämpligt habitat. Man kan anta att det någonstans utmed denna mur finns håligheter där de kan ringla ner tillräckligt långt.

Potentiell övervintringsplats HV 3

Detta stenröse i östra delen av inventeringsområdet består mest av huggen sten. Solbelyst läge och rikedom på håligheter gör att detta röse torde utgöra en av de bästa potentiella övervintringsplatserna. Dessa kvalitéer gör att det också utgör naturvärdesobjekt (NO 04).

Potentiell övervintringsplats HV 4

Denna plats utgörs av ett röse (NO 05) som ansluter till stenmurar åt SO och NO. Röset har gott om håligheter där ormarna säkerligen kan söka sig ner till frostfritt djup. Även stenmurarna torde på vissa ställen erbjuda samma möjlighet. Det finns gott om solbelysta ytor för vårlig uppvärmning.

Potentiell övervintringsplats HV 5

Denna långa stenmur intill Myrtuvevägen borde var tänkbar som övervintringsplats under förutsättning att marken under den är porös och har håligheter ner till lämpligt djup.

Potentiell övervintringsplats HV 6

Denna stenmur i västra änden av Myrtuvevägen är också ett potentiellt objekt om det under den finns håligheter som leder till frostfritt djup.

Potentiell övervintringsplats HV 7

Denna stenmur i östra delen av inventeringsområdet ligger på mark som är attraktiv för reptiler. Det finns gott om solbelysta ytor för vårlig uppvärmning. Sannolikt finns det någonstans tillräckligt djupa håligheter som lämpar sig för övervintring.

Potentiell övervintringsplats HV 8

Stenbrottsområdet i norra delen av inventeringsområdet erbjuder en mängd håligheter där hasselsnokar kan söka sig ner till frostfritt djup. Sydvända solbelysta ytor och tillgång till lämpligt habitat gör troligen denna plats till den bästa övervintringsplatsen i området.

B. Gynnsamma habitat – tillgång till sol, skydd och släktingar

---

Även om hasselnokar kan påträffas i en rad olika biotoper så är favoritmiljön solvarma marker med lagom mycket vegetation och skrymslen av olika slag som erbjuder skydd. Hasselnokens föda utgörs av andra reptiler. Koppar- och skogsödla torde vara de vanligaste bytesdjuren, men även huggormar i lämplig storlek kan stå på matsedeln. De tre habitat som vi pekar ut är miljöer av den typ där man ofta stöter på nämnda bytesdjur, och där de övriga habitatkraven tillgodoses.

Habitat A

Detta område i det södra hörnet av inventeringsområdet har en låg vegetation och solbelysta ytor som kan utgöra lämpligt habitat för hasselnok och dess bytesdjur. Eftersom hasselnokar rör sig över stora ytor kan detta vara ett komplement till det större habitatet nedan.

Habitat B

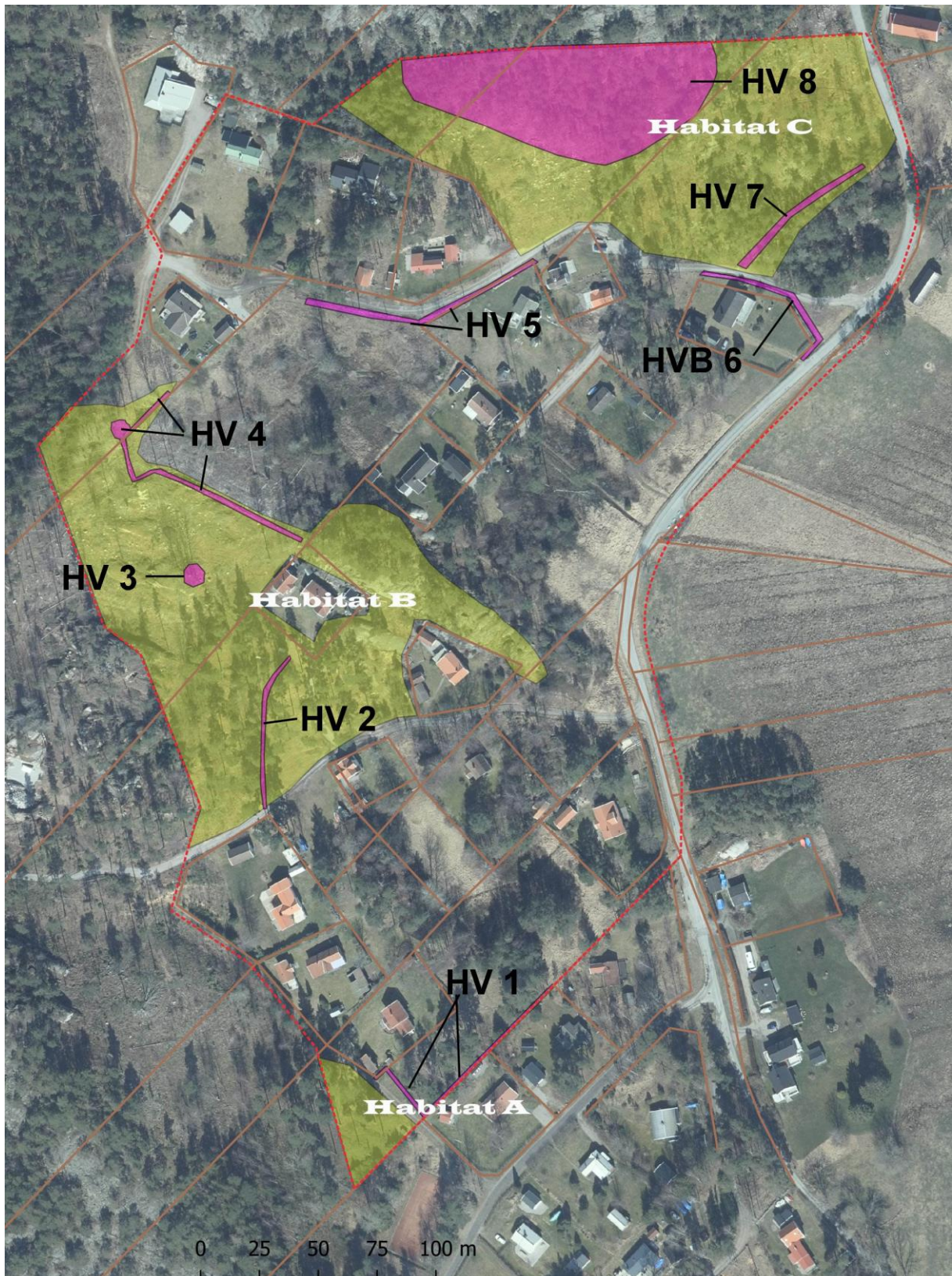
Detta område i mellersta delen av inventeringsområdet innehåller idealiska miljöer för hasselnok. Spridda rishögar, stenblock, hållmark och partier med ljung är förträffliga marker för arten. Det är ofta på sådana ställen som den uppmärksamme träffar på hasselnok. Flera tänkbara övervintringsplatser ligger också inom området.

Habitat C

Det relativt stora området med gamla stenbrott och hållmarkstallskog i norra delen av inventeringsområdet bedöms vara ett mycket lämpligt habitat för hasselnok och dess bytesdjur. Samma element som beskrivs i habitat B finns också rikligt i detta område.

Gul färg markerar lämpliga habitat för hasselsnok enligt föregående sida. Lila färg markerar de potentiella övervintringslokaler som redovisats på sid. 25–27.

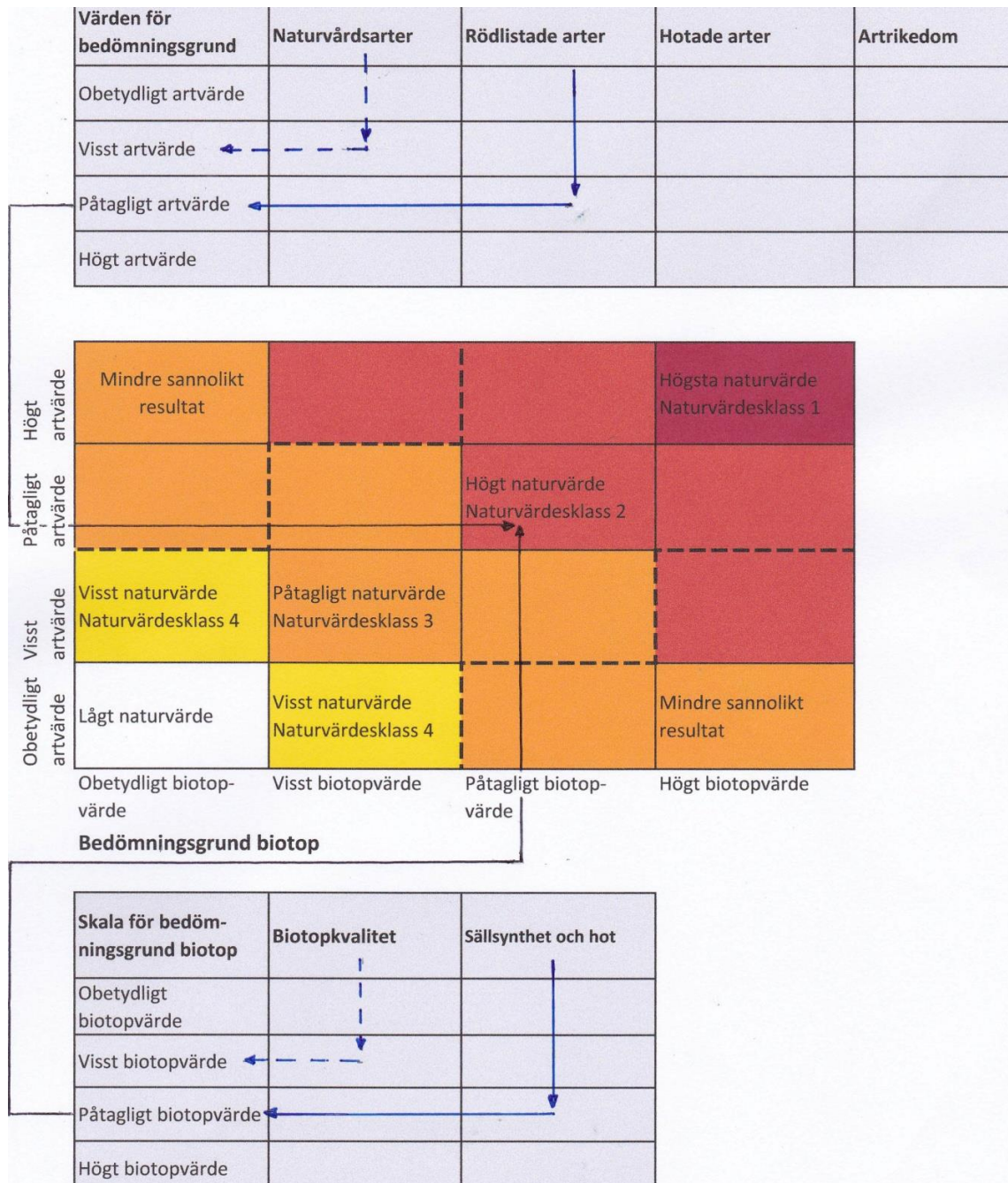
Källor (som ej redovisats under "Förstudie")

- Beslutsstöd vid Naturvärdesbedömning. Bilaga 2 till TRV 2012:149. Trafikverket.
Användes för naturvärdesbedömning av väggkantsmiljöer
- Intressanta kärlväxter vid väggkantsinventering. Bilaga 3 till TRV 2012:149. Trafikverket.
Användes för naturvärdesbedömning av väggkantsmiljöer
- Kartering av hasselsnokshabitat vid Kungbäck 1:38 m.fl., Stensvik, Strömstad.
Naturvårdsutlåtande 2019-04-08. Naturcentrum AB.
Användes för bedömning av lämpliga habitat för hasselsnok
- Virtuella herbariet
Användes för att hitta herbarieuppgifter om borstsäv
- Artfakta från SLU Artdatabanken
Användes för att hitta uppgifter om hasselsnok

Matris för naturvärdesbedömning

Beslutsstöd vid naturvärdesbedömning

Version 2018-05-28

Krysschema - beslutsstöd vid naturvärdesbedömning (bilaga 2 till TRV 2012:149)

Datum: _____

Väg-nr: _____

Löpnummer/objektnamn: _____

Inventerare: _____

Identifiering och avgränsning av AVK/HÅO vid vägvärdesinventering i sidoområdet. Sätt kryss i relevanta rutor och gör summerad bedömning av värdetyp till höger. För bedömning av AVK så räcker det att en eller enstaka rutor blir kryssad. Stycken i bedömningarna går från vänster till höger (d.v.s. artdyn vägertyp). Flera "svagare boxar" kan naturligtvis ge en starkare slutsammanfattning.

Bedömningsgrund - 1		Bedömningsgrund - 2		Bedömningsgrund - 3		NVI-klass	Bedömt vägvärdesobjekt	Kommentarer
Artynd: Naturvärdesarter, indikatorarter m.fl.		Rikblomlighet/ mkt substratväxter		Biotopt/ habitatkvalitet/ strukturer		Naturvärdesklass enligt NVI-systemet	Inget	Ofta noterat från bilen: "Småflint" eller "Fint" (kan ofta med rätt stövel höjas till AVK).
A	B	C	D	E	F	G		
Rödlistade arter (O, EN, VU, NT, DD), Anvansarter i infrastrukturen, AGP-arter	Skyddade och fridlysta arter (lagstiftning)	Indikator- och signalarter (se bil. 3, klass 1 och 2, och bilaga 4 och 5 i manualen).	Sällsynta eller regionalt sparsamma arter (om ej i A-C)	Rikblomlighet - sällsynta arter och substratarter för insekter (se bil. 3 i manualen, klass 3-arter)	Biotoptkvalitet (typ, grad)	Strukturer och värdeelement (förekomst, total mängd)	Naturvärdesklass enligt NVI-systemet	Tolkning av bedömt vägvärdesobjekt
Inga rödlistade arter.	Inga eller enstaka förekomst av fridlyst art.	Enstaka klass 2-arter och i huvudsak ingen klass 1-art. Viss förekomst av klass 2-arter. Enstaka klass 1-art.	Inga eller enstaka med marginal förekomst av sällsynta eller speciella arter.	I viss omfattning: "Den rikblomliga ärvväxternas" dominans av klass 3-arter med viss inslag av klass 2-arter, enstaka klass 1-arter. "Höstfåbille-växter", "Svartblå/värdväxter", "Svartblå/värdväxter".	Obetydliga till små.	Begränsad förekomst av strukturer och element	3	De flesta AVK-objekt bör hamna i NVI-klass 3.
Obetydlig förekomst av hotad art eller enstaka rödlistad art i övrigt eller mkt begränsad förekomst.	Fridlyst art i mindre omfattning.	God förekomst av klass 2-arter och/eller ca 5-10 klass 1-arter.	Viss förekomst och frekvens av sällsynta eller speciella arter.	I genomsnitt per 50 meter från vägen 50 blommande stänglar per m ² dvs relativt rik blommande stråka (ej enskilda blommo), även ofta stora inslag av klass 2-arter och ofta av utpekade nyckelsubstat-arter. Fråsa "Gröfblå/värdväxter".	Viss förekomst och status på intressanta vegetations-typer, t.ex. N2000-habitat.	Viss förekomst av en eller flera strukturer och element	2	Gräns mellan 1 och 2 behöver utforskas mer. Klass 1 sällan förekommande
Rödlistad art/arter i hybrid eller god status. En eller flera hotade arter i hyalig status. Viktiga anvansarter i infrastrukturen eller AGP-arter.	Skyddad art i viss till god omfattning eller större förekomst av fridlyst art.	God förekomst av klass 2-arter och/eller fler än 10 klass 1-arter och/eller betydande population av någon/några av dem.	En eller flera speciella och intressanta arter med god förekomst.	I genomsnitt per 50 meter från vägen 50 blommande stänglar per m ² dvs relativt rik blommande stråka (ej enskilda blommo), även ofta stora inslag av klass 2-arter och sällsynta utpekade nyckelsubstat-arter.	God förekomst och status på intressanta vegetations-typer, t.ex. N2000-habitat.	Talrik och/eller utmärkt förekomst av strukturer och element	1	

AVK kan i enstaka fall väljas om värdena kan höjas med rimliga insatser, men det krävs härnäst i så fall en siffer d.v.s. kombinerad siffer (enligt SVI) eller extra restaurering eller säkerhet för hotad art som annars är svår att bevara. Är biotopten väl utvecklad och i gott skick, men arter saknas eller det är svårt att bedöma förekomst. Används såg överväganden. Kort därtill objekt kom till låga sträckor med spridd värden som tillammans ger tex. stor individrikedom. Rikblomlighet bedöms inom ramen för riktigt typstråk av 50-100 meter. OBS att "grönvärdens" i boxarna ännu är preliminära och ingen absolut sanning. OBS att rikblomliga vägar ofta har en "ambulerande" florarekedom, den varierar över tid och är oftast som stöbstänglar efter sönning, tex. en dikning.